

مدیرکل سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی امور پژوهشی وزارت علوم در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

۸۰ درصد مقالات ایران Q1 یا Q2 هستند

فرهیختگان

دانشگاه
یکشنبه ۱۳ آذر ۱۴۰۴ | شماره ۴۵۸۱ | WWW.FDN.IR

معاون علمی رئیس‌جمهور در پاسخ به «فرهیختگان» تشریح کرد

سهم ۱۲ درصدی دانشگاه آزاد در شبکهٔ آزمایشگاهی کشور

معاون علمی رئیس‌جمهور در پاسخ به «فرهیختگان» تشریح کرد

سهم ۱۲ درصدی دانشگاه آزاد در شبکهٔ آزمایشگاهی کشور

فاطمه کتابی خبرنگار گروه دانشگاه نشست خبری «اقدامات شبکه آزاد به شبکه آزمایشگاهی کشور افزود: «سهم این دانشگاه ۱۲ درصد است که رقم قابل توجهی محسوب می‌شود؛ چراکه سهم وزارت علوم ۲۴ درصد است. به‌عبارت دیگر، دانشگاه آزاد به‌تنهایی نیمی از سهم وزارت علوم را در اختیار دارد.» افشین در ادامه توضیح داد: «تجهیزاتی در آزمایشگاه‌های دانشگاه آزاد وجود دارد که بلااستفاده مانده و باید وارد شبکه آزمایشگاهی شود. در گذشته سیاستی در دانشگاه آزاد وجود داشت که اگر استان‌ها بودجه خود را مصرف نمی‌کردند، باید آن را به مرکز استان بازمی‌گردانند. این سیاست موجب تقویت تجهیزات آزمایشگاهی شد.» او با تأکید بر ظرفیت‌های موجود در استان‌ها گفت: «در برخی استان‌ها تجهیزات آزمایشگاهی ارزشمندی وجود دارد که بعضاً مورد استفاده قرار نمی‌گیرند. لازم است بازنگری جدی صورت گیرد، زیرا این ثروت علمی تاریخ اقتصا دارد. برخی از این تجهیزات به دلیل پیشرفتگی بالا نیازمند متخصصان ویژه برای بهره‌برداری هستند.» معاون علمی رئیس‌جمهور در پایان خاطرنشان کرد: «در صورت انتقال این تجهیزات بلااستفاده به شبکه آزمایشگاهی، سهم دانشگاه آزاد می‌تواند از ۱۲ درصد به ۲۰ درصد افزایش یابد.»

به دنبال حکمرانی نرم در حوزهٔ زیرساخت‌های آزمایشگاهی هستیم

امیر یونسین، مدیر شبکه آزمایشگاهی کشور نیز در این نشست با اشاره به سیاست‌های کلان این مجموعه تأکید کرد که توسعه خدمات بر پایه «تسهیلگری هوشمند» و بدون ورود به تصدی‌گری مستقیم دنبال می‌شود. او افزود: «تمرکز اصلی شبکه آزمایشگاهی بر ایجاد حکمرانی نرم در حوزه زیرساخت‌های آزمایشگاهی است؛ رویکردی که امکان بهره‌برداری حداکثری از ظرفیت‌های موجود در کشور را فراهم کرده است.» وی اعلام باشگاه مشتریان شبکه آزمایشگاهی اکنون بیش از ۱۸۵ هزار عضو حقیقی و حقوقی فعال دارد و حدود ۳۸ هزار دستگاه آزمایشگاهی با فناوری‌های پیشرفته و میان‌رده در سامانه این شبکه ثبت شده است؛ ظرفیتی که بخش مهمی از نیازهای پژوهشی، دانشگاهی و صنعتی کشور را پاسخ می‌دهد. یونسین در توضیح خدمات ارائه‌شده، اعطای گرنت‌های پژوهشی به دانشجویان، اعضای هیئت علمی و شرکت‌های دانش‌بنیان را تنها بخشی از حمایت‌های شبکه دانست و اضافه کرد: «ارتقای کیفیت خدمات، استانداردسازی مراکز، توانمندسازی نیروی انسانی و پشتیبانی از تعمیر و نگهداری تجهیزات، از دیگر محورهای اصلی فعالیت این مجموعه محسوب می‌شود.» او همچنین با اشاره به توسعه همکاری‌های بین‌المللی، از نقش‌آفرینی شبکه آزمایشگاهی ایران در تعاملات فناورانه میان کشورهای عضو بریکس خبر داد و گفت: «این شبکه به‌عنوان بازوی اصلی معاونت علمی در حوزه زیرساخت‌های آزمایشگاهی معرفی شده و تجربه‌های ایران در اختیار اعضای این پیمان‌قرار گرفته است؛ اقدامی که می‌تواند زمینه‌ساز شکل‌گیری یک شبکه آزمایشگاهی مشترک در سطح منطقه باشد.» مدیر شبکه آزمایشگاهی کشور خاطرنشان کرد: «طبق آمار موجود، دامنه فعالیت این شبکه اکنون ۱۸۲ شهر کشور را پوشش می‌دهد. تعداد خدمات ثبت‌شده نیز که در سال ۱۴۰۲ حدود ۳ میلیون و ۳۰۰ هزار مورد بود، در سال جاری با رشد چشمگیر به ۴ میلیون و ۳۰۰ هزار خدمت رسیده است.» وی در پایان با اشاره به حمایت‌های مالی انجام‌شده اظهار داشت: «تا تاریخ ۲۰ آذرماه امسال، بیش از ۵۲ میلیارد تومان گرنت پژوهشی به اعضای باشگاه مشتریان اختصاص یافته و در حوزه تعمیر، نگهداری و ارتقای تجهیزات آزمایشگاهی نیز بیش از ۱۲ میلیارد تومان حمایت مالی به آزمایشگاه‌های عضو شبکه پرداخت شده است.»

ویژه هفتهٔ پژوهش: معاون تحقیقات، فناوری و نوآوری دانشگاه آزاد اسلامی در برنامهٔ «میدان دانشگاه» مجلهٔ تصویری فرهیختگان از ایده‌هایش گفت

همهٔ دانشگاه آزاد مرکز رشد می‌شود

عکس: نشران دغدو | فرهیختگان |

مدیرکل سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی امور پژوهشی وزارت علوم در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

۸۰ درصد مقالات ایران Q1 یا Q2 هستند

آزاد، وزارت علوم و وزارت بهداشت مدل‌های خودشان را دارند که این‌ها تولیدکننده‌های اصلی اند و متفاوت عمل می‌کنند. به همین خاطر تعداد نزدیک به ۸۰ درصد است. زیرا خیلی از این‌ها شاید ۱۰ درصد مقالات باشند که از آن ۷۸ هزار مقاله، نزدیک به ۸ تا ۹ هزار مقاله در دهک اول چاپ می‌شوند.» او با بیان این مطلب که ما باید ببینیم در چه مرحله‌ای با کمترین هزینه، پژوهشگران بیشترین بازدهی را دارند، توضیح داد: «این مسئله‌ای است که نیازمند تقویت زیرساخت‌های پژوهشی و شرکت‌های دانش‌بنیان سرمایه‌گذاری کنند.» او با بیان این مطلب که هزینه‌های زیاد انتشار مقالات یک مسئله چالشی دیگر است، ادامه داد: «زمانی می‌گفتند پول گرفتن برای چاپ مقاله ایراد دارد؛ اما اکنون تبدیل به عرف شده و همه نشریات به سمت پولی شدن رفته‌اند. بنابراین لازم است در بودجه‌های سالیانه مبالغی دیده شود تا برای چاپ مقالات هم پرداختی وجود داشته باشد.» نژادابراهیمی در باره حل این چالش افزود: «در تهیه بانک‌های اطلاعاتی واژه‌ای هست به نام «Golden Open Access» که ما داریم روی آن کار می‌کنیم. زمانی که محدودیت بودجه‌ای رفع شود، می‌توان روی این‌ها سرمایه‌گذاری کرد. بانک‌های اطلاعاتی در دسترس‌اند و همین‌ها کمک می‌کنند تا بخشی از مشکلات پژوهشگران کمتر شود.» او در ادامه تصریح کرد: «وقتی محدودیت بودجه‌ای وجود دارد، نمی‌توان امید زیادی داشت. این‌ها کمک می‌کنند؛ اما کافی نیست و لازم است جهش‌های بودجه‌ای داشته باشیم؛ یعنی حداقل بودجه پژوهش باید دو، سه یا چهار برابر مقدار موجود باشد.» نژادابراهیمی در پاسخ به سؤال «فرهیختگان» مبنی بر گسترش استفاده از هوش مصنوعی در فضای پژوهشی و اقدامات لازم برای جلوگیری از افت کیفیت مجلات عنوان کرد: «واقعیتی که وجود دارد این است که شما نمی‌توانید خودتان را از تکنولوژی جدا کنید. فشار تکنولوژیکی آن‌قدر بالاست که شما را بالاچار به سمت خودس می‌برد. زمانی فقط کتابخانه‌ها را داشتیم و با کتاب کار می‌کردیم، بعد بانک‌های آنلاین آمدند و مدل تحقیق تغییر کرد؛ اما هوش مصنوعی یک ابزار است که می‌توان درست یا غلط از آن استفاده کرد.» او ادامه داد: «ما راهنمای نحوه استفاده از این ابزارهای هوشمند را همین دو سه هفته گذشته ابلاغ کردیم. این راهنما می‌گوید در چه مواردی می‌توانید استفاده کنید و در چه جاهایی نباید استفاده کرد؛ زیرا بالاخره هوش مصنوعی کمک می‌کند که کیفیت یا سرعت پژوهش شما بیشتر شود. پس چرا باید خودمان را محروم کنیم؟ اصل ماجرا این است که صداقت و شفافیت باید وجود داشته باشد. وقتی استفاده کردیم، باید برچسب بزنیم که در این مورد استفاده شده است. البته یک‌سری بندهای این راهنما الزاماً باید رعایت شوند مثلاً هنگامی که مقاله‌ای با استفاده از هوش مصنوعی نوشته می‌شود، باید الزامات ناشرها، شفافیت و بندهای مختلفی که وجود دارد رعایت شود.

پریا ناصری خبرنگار هفته پژوهش بهانه خوبی برای مرور عملکرد علمی کشور و فعالیت‌های تحقیقاتی دانشگاه‌هاست که اغلب نتایج آن در قالب مقالات علمی منتشر می‌شوند و شمار این مستندات علمی یکی از پایه‌های سنجش وضعیت علم کشورهای جهان به حساب می‌آید. مدیرکل سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی امور پژوهشی وزارت علوم در حاشیه بازدید از نمایشگاه هفته پژوهش آخرین وضعیت علمی کشور را تشریح کرده و از ضرورت تقویت حمایت‌های مالی و افزایش بودجه‌های تحقیقاتی می‌گوید. صمد نژادابراهیمی، مدیر کل سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی امور پژوهشی وزارت علوم در گفت‌وگو با «فرهیختگان» با بیان این مطلب که هفته پژوهش فرصت خوبی برای قدردانی از زحمات یک‌ساله پژوهشگران و فناوران کشور است، گفت: «در این نمایشگاه، ما دستاوردهای دانشگاه‌های آزاد، دولتی، دستگاه‌های اجرایی و فناوران و همچنین نمایشگاه ایران‌ساخت را داریم که نمود بسیار خوبی برای اعتلای جایگاه ایران اسلامی است.» او با بیان این مطلب که بحث مقالات چاپ‌شده کشور و جایگاه علمی که همیشه در رتبه ۱۶ و ۱۷ قرار داریم یکی از موارد چالش برانگیز است، افزود: «تلاش ما این است که این وضعیت را در حالت پایدار نگه داریم و از افت آن جلوگیری کنیم. درعین حال، نگاه هم به افزایش کیفیت داریم؛ چراکه هدف ما صرفاً چاپ مقاله نبوده و معتقدیم اگر پژوهش به درستی انجام نشود نتیجه نامطلوب آن را در فناوری خواهیم دید. ضمن اینکه باید مسائل کشور را حل کرده و نیم‌نگاه خیلی جدی به مسئله رشد علمی کشور داشته باشیم.» نژادابراهیمی ادامه داد: «درحقیقت این دو موضوع یک چالش بزرگی هستند و ما را با این سؤال روبه‌رو می‌کنند که با این محدودیت‌های مالی، چگونه می‌توانیم با آرایش بهره‌وری از این شرایط به نحو احسن استفاده کنیم؛ اما کاری که در این سه چهار سال گذشته، مخصوصاً یک سال گذشته انجام شده، این است که ما درخصوص نمایه‌سازی نشریات گام‌های بسیار مؤثری برداشتیم.» او با بیان این مطلب که در همین سه چهار سال گذشته نزدیک به ۱۳۰ نشریه را توانستیم نمایه بین‌المللی کنیم، عنوان داشت: «یعنی این نشریات که در سطح ملی فعالیت می‌کردند، در بین الملل دیده نمی‌شدند و با نمایه‌سازی به سید مقالات ما اضافه شدند که نسبت به سال پایه ۱۲۰ درصد نسبت به چهار سال گذشته است؛ یعنی ما سالی ۲۵ درصد افزایش داشتیم. ضمن اینکه سال گذشته اوج فعالیت ما بود و در یک سال گذشته ۵۰ نشریه نمایه بین‌المللی شدند.» نژادابراهیمی در ادامه افزود: «در پایگاه «دوج» که یک پایگاه پیش‌نیاز نمایه‌سازی است، ما به عدد هزار و ۳۴ رسیدیم. این یعنی نشریات ما رشد فراوان داشتند و جایگاه پنجم را در آن پایگاه داریم؛ اما از همه مهم‌تر اینکه از این تعداد نشریه، ۶۰۰ نشریه به زبان فارسی هست و این در جهت مطرح شدن زبان فارسی به‌عنوان یکی از زبان‌های علمی دنیا بوده که اکنون جایگاه نهم را داریم.» او با بیان این مطلب که مقالات ما درعین حال که کمیت دارند، کیفیت هم برای ما بسیار مهم است، بیان داشت: «کیفیت اکنون این‌گونه بوده مقالاتی که در حال چاپ شدن در بین الملل هستند، اکثراً Q۱ یا Q۲ هستند. نزدیک به ۸۰ درصد از مقالات ایرانی در این دسته قرار دارند.» نژادابراهیمی با بیان این مطلب که تعداد این مقالات متفاوت بوده و ممکن است کمی کمتر یا بیشتر باشد، تصریح کرد: «برای مثال هر کدام از دانشگاه‌های